

Vergaderjaar 2023–2024

25 087

Internationaal fiscaal (verdrags)beleid

Nr. 341

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 27 augustus 2024

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over Belastingconstructies

De vragen en opmerkingen zijn op 20 juni 2024 aan de Staatssecretaris van Financiën voorgelegd. Bij brief van 27 augustus 2024 zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
Tielen

De adjunct-griffier van de commissie,
Lips

Vragen en opmerkingen vanuit de fracties en reactie van de Staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Ik heb met belangstelling kennisgenomen van de vragen van de verschillende fracties van de Tweede Kamer naar aanleiding van de beantwoording van een drietal sets schriftelijke Kamervragen inzake Belastingconstructies.¹ Ik dank de leden voor de door hen gestelde vragen, waarop ik hierna inga. Bij de beantwoording van de vragen is de volgorde van het verslag aangehouden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie hebben kennisgenomen van de diverse brieven samenhangend met «Belastingconstructies» en hebben hierover nog enkele vragen.

Kan de Staatssecretaris aan de leden van de PVV-fractie aangeven of er een uniforme internationale definitie bestaat van «High net worth individuals» en zo ja, wat deze definitie dan behelst?

Er is geen officiële internationale definitie van «high net worth individuals» (HNWI's).

Kan de Staatssecretaris aan de leden van de PVV-fractie aangeven welke OESO-landen steun hebben uitgesproken voor een belastingheffing van «High net worth individuals»?

Begin dit jaar viel er in de pers te lezen dat er sprake was van «momentum» over het extra belasten van «extreem rijken», zo constateren deze leden. Wat is de status hiervan? Zijn er concrete voorstellen gedaan en zo ja, welke?

Er bestaat nog steeds momentum om de belastingheffing van HNWI's te verbeteren. Internationaal wordt dit onderwerp in diverse gremia geagendeerd, zoals in de G20.² Ook in OESO verband wordt over dit thema gesproken. Zo heeft tijdens de vergadering van het Inclusive Framework (IF) van de OESO eind mei een discussie plaatsgevonden over «Tax and Inequality». Nederland heeft actief deelgenomen aan de paneldiscussie en is daarbij onder andere ingegaan op de bevindingen uit het IBO Vermogensverdeling.³ Een verslag van de IF-vergadering is begin juni naar uw Kamer gestuurd.⁴ Zowel het OESO-secretariaat als diverse andere landen hebben positief gereageerd op de opmerking van Nederland dat de OESO met dit onderwerp aan de slag gaat en om te komen tot internationale afspraken.

Nederland heeft bij de OESO ook het belang van een stapsgewijze aanpak benadrukt om zoveel mogelijk draagvlak bij andere landen te creëren en zodoende te komen tot een effectieve aanpak. Bij het uitwerken van eerste

¹ Dit betreft antwoorden op 1) vragen van het lid Idsinga over het artikel *Hoge Raad oordeelt in nadeel van de fiscus, boetes dividendstrippen onzeker* (2024D05178, beantwoord op 12 februari 2024, Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 999) 2) vragen van de leden Stultiens, Maâtoug en Dijk over het artikel over *belastingontwijking door de rijkste vrouw van Nederland* (2024D20515, beantwoord op 22 mei 2024, Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 1803) en 3) vragen van het lid Idsinga over het artikel *Hoe chemiebedrijf OCI zijn aandeelhoudersmiljarden uitkeert en de fiscus met lege handen achterblijft* (2024D20527, beantwoord op 22 mei 2024, Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 1804).

² <https://www.g20.org/en/documents/documents-resulting-from-the-3rd-g20-finance-ministers-and-central-bank-governors-meeting-rio-de-janeiro-25th-and-26th-of-july-2024/1-g20-ministerial-declaration-international-taxation-cooperation.pdf/@download/file>

³ «Licht uit, spot aan: de vermogensverdeling», IBO vermogensverdeling, <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c2da23e05fef0df2b0cd79ff09c88c673d3b3e95/pdf>.

⁴ Kamerstukken II 2023–24, 25 087, nr. 339.

concrete stappen kan worden gedacht aan het uitbreiden van de internationale uitwisseling van informatie naar bezit van vastgoed en andere niet-financiële bezittingen. Ook kan worden gekeken naar de knelpunten in de verschillende nationale stelsels. Denk daarbij ook aan fiscale regimes die verschillende landen in afgelopen decennia hebben opgetuigd om vermogende personen naar zich toe te trekken. Zo heeft Nederland bij de OESO het voorstel gedaan om te onderzoeken of en op basis van welke criteria schadelijke regimes gericht op zeer vermogende personen beoordeeld zouden moeten worden. Hierover wordt mogelijk komende periode verder gesproken.

Kan de Staatssecretaris nader toelichten wat de effecten zijn van maatregelen in verband met het belasten van «high net worth individuals» in nationaal verband ten opzichte van internationaal verband?

Het gaat hier om een evenwichtige belastingheffing van personen en huishoudens. Verschillende analyses lijken er op te wijzen dat gemiddeld genomen zeer vermogende personen en huishoudens een lagere belastingdruk kennen dan andere huishoudens. Dit als gevolg van onevenwichtigheden in nationale belastingstelsels en vanwege (grote) verschillen in belastingstelsels tussen landen. De onevenwichtigheden binnen nationale stelsels betreft het verschil in belasten van inkomen uit arbeid en vermogen en het verschil in het belasten van verschillende vormen van vermogen (zoals de eigen woning, pensioenen, aanmerkelijk belang in box 2 en spaar- en beleggingsvermogen in box 3). In het IBO Vermogensverdeling⁵ is daar uitgebreid op ingegaan en in afgelopen periode zijn diverse maatregelen genomen om hier meer evenwicht in te brengen. Dergelijke nationale maatregelen die nationale belastingstelsels evenwichtiger maken kan elk land unilateraal nemen en sluiten internationale afspraken niet uit. Integendeel, internationale afspraken kunnen juist nationale maatregelen versterken. Zeer vermogende personen zijn in staat om – vergelijkbaar met multinationale ondernemingen – hun belastingdruk wereldwijd te optimaliseren.⁶ Internationale belastingstelsels zijn op het gebied van de inkomstenbelasting, vermogensbelasting en schenk- en erfbelasting niet goed op elkaar afgestemd. Door gebruik te maken van de verschillen tussen nationale belastingstelsels zijn met name vermogende personen – vergelijkbaar met multinationale ondernemingen – in staat om hun belastingdruk wereldwijd te optimaliseren. Dit effect wordt versterkt doordat diverse landen in de afgelopen decennia hun belastingstelsel hebben aangepast om zeer vermogende personen dan wel schaarse werknemers aan te trekken, waarbij de achterliggende gedachte is dat deze personen uiteindelijk meer bijdragen aan de welvaart van dat land dan het verlies aan belastinginkomsten in eerste instantie kost. Sommige landen hebben bijvoorbeeld hoge vrijstellingen voor (arbeids-)inkomen, dan wel belasten personen op een ongebruikelijke wijze⁷, of laten al het in een ander land verdiend inkomen buiten beschouwing, waardoor dat onder omstandigheden nergens belast wordt. Daarnaast zijn er landen met in het geheel geen inkomstenbelasting. Deze mogelijkheden vergroten de kans dat een deel van de zeer vermogenden internationaal gezien relatief laag wordt belast en mogelijk lager dan de huishoudgroepen en personen met een lager inkomen en/of vermogen. Het gevolg van deze fiscale concurrentie is dat op wereldwijd niveau de belastinggrondslag erodeert en de meeste landen belastingop-

⁵ «Licht uit, spot aan: de vermogensverdeling», IBO vermogensverdeling, <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-c2da23e05fef0df2b0cd79ff09c88c673d3b3e95/pdf>.

⁶ Zie ook Belastingen in maatschappelijk perspectief – Bouwstenen voor een beter en eenvoudiger belastingstelsel, 2024. Kamerstukken II, 2023/24, 32 140, nr. 180

⁷ Ongebruikelijk in de zin dat het niet de relatie met de omvang van het inkomen of vermogen niet helder is.

brengsten verliezen. Mondiale en Europese samenwerking dat inzet op een gelijk speelveld op het gebied van de belastingheffing van zeer vermogende personen kan dit tegengaan.

Kan de Staatssecretaris aan de leden van de PVV-fractie aangeven of de mogelijkheid van een onbelaste kapitaal terugbetaling een unieke Nederlandse maatregel is, dan wel of deze in brede internationale zin eveneens wordt gehanteerd? Kortom wijkt Nederland internationaal gezien op dit vlak significant af van andere landen?

De leden van de fractie van PVV vragen of de mogelijkheid van een onbelaste kapitaal terugbetaling een unieke Nederlandse maatregel is. Het is van belang om een onderscheid te maken tussen het financieren van een vennootschap (inclusief een eventuele terugbetaling van die financiering) en het verkrijgen van een opbrengst uit die financiering. De dividendbelasting belast de opbrengst uit de financiering van een bedrijf met eigen vermogen. Omdat een terugbetaling van kapitaal – mits aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt – voor een aandeelhouder geen opbrengst is, vindt dit onbelast plaats. Dit onderscheid wordt internationaal breder gehanteerd. De precieze fiscale regels verschillen per land. De informatie over de wijze hoe andere landen fiscaal omgaan met een terugbetaling van kapitaal is niet direct voorhanden. Op basis van openbare informatie, waarbij het een interpretatie betreft van buitenlands recht zonder communicatie hieromtrent met de desbetreffende landen, lijkt het bijvoorbeeld wel zo te zijn dat in omliggende landen – zoals Duitsland, Frankrijk, België en het Verenigd Koninkrijk – een terugbetaling van kapitaal eveneens onbelast is.

Kan de Staatssecretaris voor de leden van de PVV-fractie de bedrijfseconomische waarde van een onbelaste kapitaal teruggave nader in kaart brengen? In hoeverre zou het bedrijfsleven dan wel de Nederlandse concurrentiepositie Schaden als de kapitaal teruggave niet meer mogelijk zou zijn, dan wel beperkt zou worden?

Het is niet mogelijk om in kaart te brengen welk bedrag aan kapitaal teruggaven jaarlijks plaatsvindt. In de aangiften vennootschapsbelasting is een kapitaal teruggave niet te onderscheiden van andere reguliere mutaties in het kapitaal als gevolg van opheffing, herstructurering, ontvoeging in een fiscale eenheid of het intrekken van aandelen (bijvoorbeeld na de inkoop van eigen aandelen). Een kapitaal teruggave is, naast een (reguliere) dividenduitkering of een inkoop van eigen aandelen, een mogelijkheid van een vennootschap om een betaling aan haar aandeelhouders te doen. Aan deze keuze kunnen verschillende bedrijfseconomische redenen ten grondslag liggen. Als voorbeeld kan worden gegeven een vennootschap die een deel van haar bedrijfsactiviteiten afstoot, daarmee opbrengst genereert, maar waar geen winst mee wordt behaald. Terugbetaling van kapitaal kan dan voor de vennootschap een zakelijke overweging zijn. Een eventueel aanwezige winstreserve – waaruit toekomstige dividenduitkeringen gedaan kunnen worden – blijft in een dergelijk geval geheel in stand.⁸

Het wegnemen van de mogelijkheid voor een onbelaste kapitaal teruggave kan schadelijk zijn voor het bedrijfsleven, omdat een betaling aan de aandeelhouders dan mogelijk niet meer via de bedrijfseconomisch optimale route kan plaatsvinden. Als het buitenland niet heft over een vergelijkbare terugbetaling, dan kan dit verschil in benadering het Nederlandse vestigingsklimaat en daarmee de concurrentiepositie beïnvloeden.

⁸ ECLI:NL:PHR:1997:AA2208, onderdeel 3.6.

De leden van de PVV-fractie lezen uit de brief van de Staatssecretaris van begin dit jaar dat er op dit moment nog zes dividendstripping zaken onder de rechter zijn. Wanneer worden deze zaken behandeld? Kan de Staatssecretaris aangeven bij hoeveel fraudezaken de Belastingdienst is betrokken? Op welk fiscaal gebied hebben deze zaken betrekking? Kan de Staatssecretaris aangeven wat de potentiële budgettaire impact is van deze zaken?

De Belastingdienst is op dit moment betrokken bij acht procedures over dividendstripping. De timing van het onderzoek ter zitting en het doen van uitspraak wordt in beginsel bepaald door het betreffende rechtscollege. De procedure waarover de Hoge Raad op 19 januari 2024 arrest heeft gewezen⁹, is terugverwezen naar het Gerechtshof Den Haag. In vier procedures is uitspraak gedaan door de rechtbank en is er hoger beroep ingediend. In een procedure heeft de rechtbank besloten de zaak aan te houden in afwachting van een uitspraak door het Europese Hof van Justitie. De overige twee procedures zijn in behandeling bij de rechtbank en het gerechtshof.

Binnen de Belastingdienst staat de FIOD opgesteld voor het doen van opsporingsonderzoeken met een strafrechtelijk karakter. Naar de aard van het werk en de vigerende wetgeving (Wet Politiegegevens) kunnen hier geen uitspraken over gedaan worden. In 2023 betrof ruim 22% van de beschikbare directe opsporingsuren fiscale zaken. Deze worden niet onderverdeeld naar belastingmiddelen. Voor inzicht van afgeronde onderzoeken verwijs ik u naar het Jaarverslag 2023 van de FIOD dat op 20 juni 2024 naar uw Kamer is verzonden.¹⁰

Nederland schijnt ten opzichte van Duitsland meer «speelruimte» te hebben in de aanpak van dividendfraude. Kan de Staatssecretaris een overzicht verstrekken op welke manier Duitsland «succesvoller» is dan Nederland, afgezet tegen andere Europese landen?

De verschijningsvormen van dividendstripping in de praktijk zijn divers en complex en de problematiek is niet per definitie in ieder land hetzelfde. De problematiek die in Duitsland speelde heeft veelvuldig de media gehaald. In Duitsland is geconstateerd dat op basis van de nationale wetgeving tot 2012 door middel van cum/ex transacties de ene partij dividendbelasting kon inhouden zonder deze af te de dragen, terwijl de andere partij met de aan haar uitgereikte dividendnota de niet afgedragen dividendbelasting kon verrekenen. Inmiddels is de Duitse nationale wet op dit punt aangepast. In Nederland bestond en bestaat een dergelijke mogelijkheid niet. Wel kunnen zich in Nederland andere situaties voordoen rondom teruggaaf en verrekening van dividendbelasting.¹¹ Het kabinet begrijpt echter de wens om inzicht te krijgen in de aanpak van dividendstripping in andere landen. Het vorige kabinet heeft reeds nader onderzoek aangekondigd naar alternatieve maatregelen tegen dividendstripping.¹² Zoals verzocht door uw Kamer zullen bij dat onderzoek ook maatregelen tegen dividendstripping van andere EU-landen worden betrokken. Duitsland wordt in ieder geval in dit onderzoek betrokken.¹³ Naar verwachting wordt hierover in het voorjaar van 2025 aan uw Kamer gerapporteerd.

⁹ Hoge Raad, 19 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:49.

¹⁰ FIOD Jaarverslag 2023 | Tweede Kamer der Staten-Generaal

¹¹ Kamerstukken II 2023/24, 25 087, nr. 327, p. 10.

¹² Kamerstukken II 2023/24, 36 420, nr. 3, p. 10.

¹³ Kamerstukken I 2023/24, 36 420, C, p. 2.

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks- en PvdA-fractie

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie hebben de antwoorden van de Staatssecretaris op de schriftelijke vragen over belastingconstructies met interesse gelezen. Deze leden hebben enkele vervolgvragen. Deze leden zijn benieuwd naar de wettelijke behandeling van onbelaste kapitaal terugbetalingen in het verleden. Wanneer zijn artikel 4.13, eerste lid, onderdeel b, van de Wet inkomstenbelasting 2001 en artikel 3, eerste lid, onderdeel d, van de Wet op de dividendbelasting 1965 toegevoegd en zijn deze bepalingen ooit geëvalueerd? Indien er een evaluatie heeft plaatsgevonden, wat zijn daarvan de uitkomsten? In hoeverre hebben (relatief) recente ontwikkelingen, zoals een sterke toename van internationale geldstromen en financiële globalisering in het algemeen in de afgelopen halve eeuw, geleid tot heroverweging van deze artikelen? Zijn er in het verleden wijzigingen aangebracht aan de genoemde wetsartikelen, alsmede aan artikel 3a van de Wet op de dividendbelasting 1965? Wat was destijds de aanleiding voor deze wijzigingen?

Het huidige artikel 4.13, eerste lid, onderdeel b, Wet IB 2001 is ontleend aan artikel 20b, eerste lid, onderdeel c, van de Wet IB 1964. Deze bepaling is per 1 januari 1997 opgenomen in de Wet IB 1964. Voor die tijd was de onbelaste kapitaal terugbetaling reeds vergelijkbaar geregeld in artikel 29, tweede lid, Wet IB 1964. Ook voor de dividendbelasting geldt dat de regeling voor terugbetaling van kapitaal al geruime tijd bestaat. De Wet DB 1965 is per 1 januari 1966 in werking getreden. Artikel 3, eerste lid, onderdeel d, Wet DB 1965 bestaat al sindsdien in vrijwel ongewijzigde vorm. Een fiscale regeling voor de terugbetaling van kapitaal in de inkomstenbelasting en dividendbelasting bestaat echter al langer en geldt al sinds 1931. Deze bepalingen hebben ten doel om te voorkomen dat de belastingheffing wordt uitgesteld door de uitkering van dividend om te vormen tot de terugbetaling van kapitaal. Tegelijkertijd zorgen deze bepalingen ervoor dat de terugbetaling van hetgeen door de aandeelhouder zelf is gestort op de aandelen niet wordt belast. Het uitgangspunt voor de heffing van inkomstenbelasting en dividendbelasting is immers om het rendement op de aandelen te belasten en niet hetgeen door de aandeelhouder aan kapitaal is gestort op de aandelen. De terugbetaling van kapitaal heeft voor box 2 van de inkomstenbelasting tot gevolg dat de verkrijgingsprijs van de aandelen met hetzelfde bedrag wordt verlaagd, zodat bij een eventuele vervreemding van de aandelen in de toekomst in beginsel meer inkomstenbelasting in box 2 verschuldigd is over de vervreemdingswinst (waarde in het economische verkeer van de aandelen minus de verkrijgingsprijs). Gezien het voorgaande is er geen reden geweest om de bepalingen inzake terugbetaling van kapitaal te onderzoeken of te heroverwegen.

Per 1 januari 2001 is artikel 3a Wet DB 1965 in werking getreden. Dit hield verband met de invoering van de Wet IB 2001, waardoor enkele technische wijzigingen met betrekking tot de kapitaalregels bij de aandelenfusie, juridische fusie en juridische splitsing aangebracht moesten worden en in de Wet DB 1965 opgenomen moesten worden.¹⁴ Per 29 augustus 2002 is naar aanleiding van een uitspraak van de Hoge Raad met betrekking tot de inkoop van aandelen ter dekking van optieverplichtingen een wijziging in het artikel doorgevoerd. De Hoge Raad oordeelde dat bij de toekenning van een werknemersoptie een informele kapitaalstorting plaatsvindt. De wetswijziging had als doel om onduidelijkheid weg te nemen over de omvang en het tijdstip van deze kapitaal-

¹⁴ Kamerstukken II, 1998/99, 26 728, nr. 3, p. 9.

storting. Door een wijziging in de Wet Vpb 1969 per 1 januari 2007 is voorgaande wettelijke bepaling overbodig geworden en kon deze vervallen. Per 1 januari 2008 is beleid (de opstapresolutie) dat reeds gold sinds 1990 omtrent de vaststelling van het gestort kapitaal bij een grensoverschrijdende aandelenfusie wettelijk verankerd in artikel 3a Wet DB 1965.¹⁵ Het beleid zag op het voorkomen van het ontstaan van een Nederlandse dividendbelastingclaim over buitenlandse winsten in gevallen waarin aandelen van een in het buitenland gevestigde vennootschap als storting op aandelen worden ingebracht in een in Nederland gevestigde vennootschap.¹⁶ Dat gestorte kapitaal werd onder voorwaarden als fiscaal erkend kapitaal aangemerkt. Het voorzien in een resolutie voor dergelijke gevallen was destijds toegezegd aan de Eerste Kamer.¹⁷ Per 1 januari 2016 is artikel 3a Wet DB 1965 uitgebreid naar de grensoverschrijdende fusie en splitsing. Achtergrond hiervan was onder meer de implementatie van Richtlijn 2005/56/EG van 26 oktober 2005 betreffende grensoverschrijdende fusies van kapitaalvennootschappen (PbEU 2005, L 310), waardoor de mogelijkheid tot grensoverschrijdende fusies tussen lidstaten van de EU/EER civielrechtelijk werd vastgelegd.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie willen voorts graag beter begrijpen onder welke omstandigheden agiostortingen plaatsvinden, waardoor het fiscaal erkend kapitaal toeneemt, die niet lang daarna onbelast weer terug worden betaald. Kan de Staatssecretaris hierop een toelichting geven?

Bij de heffing van dividendbelasting is van belang wat het op de aandelen gestorte kapitaal is. Al het aanwezige vermogen in een lichaam dat er meer is dan het gestorte kapitaal is bij uitkering onderworpen aan de heffing van dividendbelasting. Binnen het gestorte kapitaal wordt een onderscheid gemaakt tussen het nominale kapitaal, agio en informeel kapitaal. Het agio kan alleen ontstaan op het moment van uitgifte van aandelen en wordt gevormd door het verschil tussen het per aandeel ingebrachte bedrag en de nominale waarde van het aandeel. Bij de uitgifte van aandelen door bijvoorbeeld beursfondsen komt storting van agio veelvuldig voor. Bij dergelijke emissies ligt de emissiekoers namelijk boven de nominale waarde van de aandelen. De regels omtrent de uitgifte van aandelen en de storting hierop worden verder bepaald in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Agio wordt als fiscaal erkend kapitaal aangemerkt. Dit is doorgaans anders in het geval wanneer sprake is van een aandelenfusie, juridische fusie of juridische splitsing waarbij aandelen worden uitgereikt. In die situaties kan agio ontstaan indien de ingebrachte waarde van de storting hoger is dan de nominale waarde van de uitgereikte aandelen. In dat geval is in de regel sprake van zogenoemd besmet kapitaal. Dan wordt slechts als fiscaal erkend kapitaal aangemerkt het bedrag dat op de oorspronkelijk ingebrachte aandelen was gestort, verminderd met een eventuele bijbetaling in contanten. Op het fiscaal erkende kapitaal rust geen dividendbelastingclaim. Op het besmette kapitaal dat na een fusie kan ontstaan rust wel een dividendbelastingclaim. Indien sprake is van een grensoverschrijdende aandelenfusie, juridische fusie of juridische splitsing, kan zoals hiervoor – in antwoord op de allereerste vraag van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie is aangegeven – onder voorwaarden toch sprake zijn van fiscaal erkend kapitaal. Voor een toelichting op deze situatie verwijs ik naar mijn antwoord op een van de volgende vragen van de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie.

¹⁵ Kamerstukken II, 2003/04, 29 643, nr. 2 en Kamerstukken II 2005/06, 30 322, nr. 3.

¹⁶ Besluit van 29 november 2000, nr. CPP 2000/2149M (vervallen) en het besluit van 9 oktober 2003, nr. CPP 2003/2165M (vervallen).

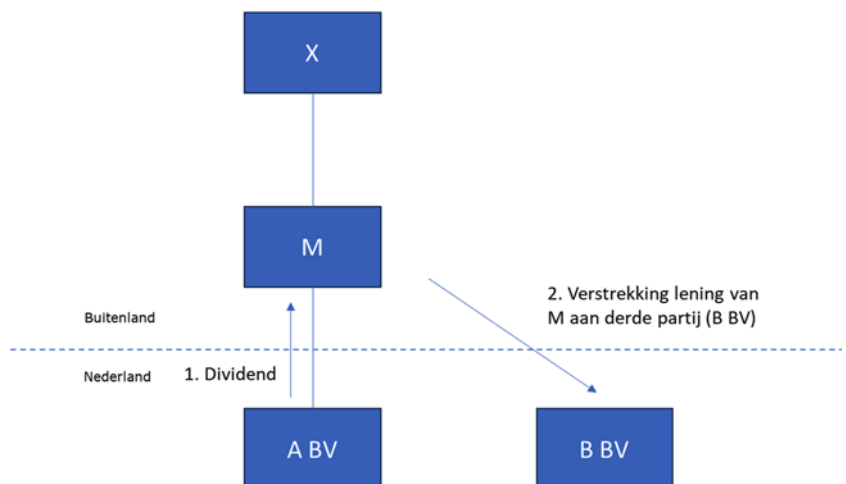
¹⁷ Kamerstukken I, 1989/1990, 20 595, nr. 131c.

Deze leden constateren dat een onderneming die dividend ontvangt van een dochteronderneming dit dividend kan benutten om een lening te verstrekken aan een derde, al dan niet gelieerde, onderneming. Klopt het dat het voor de moederonderneming en deze derde onderneming vervolgens mogelijk is om de aldus ontstane schuld om te zetten in aandelenkapitaal via een zogeheten «debt-equity swap»? Is het nieuwe aandelenkapitaal dan fiscaal erkend kapitaal en kan het onbelast terug worden betaald aan de moederonderneming, ook als die zich in het buitenland bevindt en dus geen gebruik kan maken van de inhoudingsvrijstelling? Kan de buitenlandse aandeelhouder van de moederonderneming dan vervolgens dividend ontvangen zonder Nederlandse dividendbelasting te hoeven betalen en mogelijk ook zonder dividendbelasting in een ander land als de moederonderneming zich in een jurisdictie bevindt waar geen dividendbelasting wordt geheven? Klopt het dat de bovenstaande route volledig is toegestaan en dus niet geldt als misbruik? Zijn er daarmee geen antimisbruikbepalingen van toepassing? Wat is het oordeel van de Staatssecretaris hierover? Is de Staatssecretaris het met de leden van de GroenLinks-PvdA-fractie eens dat de hierboven beschreven route niet de oorspronkelijke bedoeling kan zijn van de desbetreffende wetsbepalingen?

Kan de Staatssecretaris een theoretisch voorbeeld geven van een niet-bestaande onderneming die de bovenstaande route benut en met behulp van een stroomschema uitleggen wat er gebeurt en waarom er uiteindelijk wel of geen dividendbelasting wordt betaald?

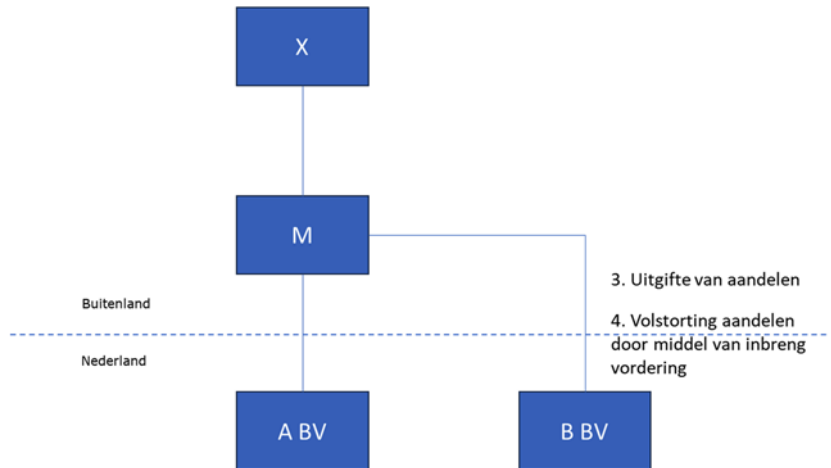
De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA vragen in wezen of de omzetting van een schuldvordering in aandelenkapitaal leidt tot fiscaal erkend kapitaal in de dividendbelasting en wat de gevolgen voor de dividendbelasting zijn als daaropvolgend een dividenduikering wordt gedaan aan een buitenlandse aandeelhouder. De door de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA beschreven stappen en daaraan verbonden gevolgen voor de dividendbelasting kunnen (schematisch) als volgt worden weergegeven.

Figuur 1

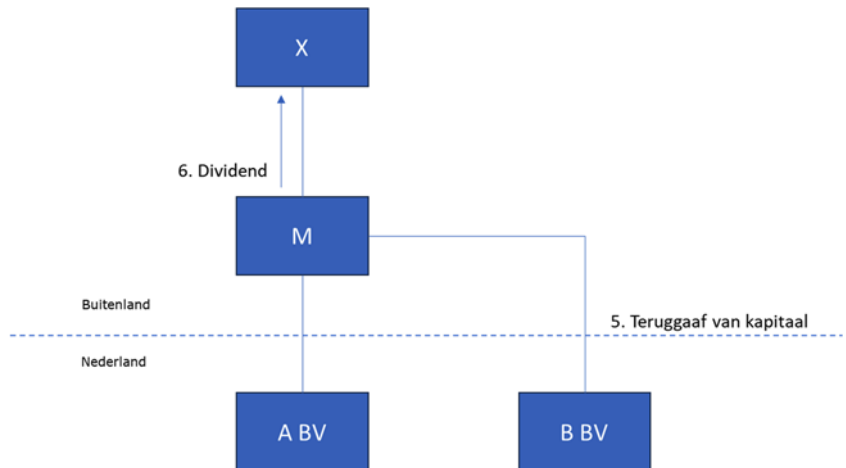
In de door de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA geschetste situatie wordt allereerst door A BV een dividenduikering gedaan aan M, die buiten Nederland is gevestigd. Vervolgens wordt door M met het ontvangen dividend een lening verstrekt aan een derde partij (B BV).

Figuur 2

De schuldvordering van M op B BV wordt vervolgens omgezet in kapitaal, doordat B BV aandelen uitgeeft ter grootte van het nominale bedrag van haar schuld aan de moedermaatschappij (M). Door deze uitgifte krijgt M op haar beurt een schuld aan B BV uit hoofde van de verplichting tot volstorting van de bij B BV geplaatste aandelen. Vervolgens vindt over en weer verrekening van de vordering en schuld plaats, waardoor de vordering bij M van de balans verdwijnt en de kostprijs deelneming in B wordt verhoogd. Bij B is sprake van een formele kapitaalstorting, wat geldt als fiscaal erkend kapitaal.

Figuur 3

Op het fiscaal erkende kapitaal bij B rust geen dividendbelastingclaim en kan, onder voorwaarden, onbelast worden terugbetaald aan M, de geldverstrekker. Het kapitaal is immers door M zelf ingebracht en er gaat geen Nederlandse dividendbelastingclaim verloren bij de terugbetaling van het zelf ingebrachte kapitaal. Het is daarbij niet van belang waar M gevestigd is. Er van uitgaande dat M niet in Nederland is gevestigd en vervolgens een dividenduitkering doet aan een niet in Nederland gevestigde aandeelhouder, is de heffing van belasting op dividenden afhankelijk van de fiscale wetgeving van de bij die uitkering betrokken staten. In een dergelijk geval wordt geen Nederlandse dividendbelasting geheven. M is immers niet in Nederland gevestigd en daarmee heeft Nederland geen heffingsrecht over uitdelingen van M aan haar aandeelhouder. Indien M wel in Nederland gevestigd is, dan zou een dividenduit-

kering door M aan haar buitenlandse aandeelhouder onderworpen zijn aan de heffing van dividendbelasting. De eerdere omzetting van de schuldvordering in kapitaal is daarbij niet relevant. Bij de dividenduitkering kan, indien aan de voorwaarden wordt voldaan, een inhoudingsvrijstelling van toepassing zijn. Het eventueel door de buitenlandse aandeelhouder in M gestorte kapitaal, kan onder voorwaarden door M worden terugbetaald aan deze buitenlandse aandeelhouder zonder heffing van dividendbelasting. Middels bovenstaande «route» is geen dividendbelastingvoordeel ontstaan, nu er geen dividendbelastingclaim verloren is gegaan. Om die reden is bovenstaande «route» dus in lijn met de letter en de geest van de wet.

Indien hier sprake is van een ontwijkingsroute, kan deze dan ook worden gebruikt door natuurlijke personen die een aanmerkelijk belang houden en daarover belasting zouden moeten betalen in box 2? Kan deze belasting worden ontweken door winsten eerst via de hierboven beschreven route over te brengen naar een buitenlandse vennootschap, waarna deze vennootschap de winsten uitkeert aan de aanmerkelijk belang-houder?

In de beantwoording van de vorige twee vragen is uiteengezet dat er in die casus geen sprake is van een ontwijkingsroute. Er is geen dividendbelastingclaim verloren gegaan. Voor de beantwoording van onderhavige vraag over natuurlijke personen die een aanmerkelijk belang houden (box 2) wordt uitgegaan van een in Nederland woonachtige belastingplichtige aanmerkelijkbelanghouder met een in het buitenland gevestigde vennootschap. Er is onder andere sprake van een aanmerkelijk belang in box 2 als een binnenlands belastingplichtige, eventueel samen met de fiscale partner, direct of indirect, minimaal 5% heeft van bijvoorbeeld de aandelen, winstbewijzen, genotsrechten of opties op aandelen in een (buitenlandse) vennootschap. Voor de heffing in box 2 maakt het geen verschil of een in Nederland woonachtige belastingplichtige een aanmerkelijk belang heeft in een Nederlandse vennootschap of in een buitenlandse vennootschap. Als een in het buitenland gevestigde vennootschap dividend uitkeert of een terugbetaling van kapitaal verstrekt aan de aanmerkelijkbelanghouder, dan zijn op die dividenduitkering of terugbetaling van kapitaal de regels van hoofdstuk 4 van de Wet IB 2001 van toepassing zoals die ook van toepassing zijn als de dividenduitkering of terugbetaling van kapitaal uit een in Nederland gevestigde vennootschap zou zijn verstrekt. Het is wel denkbaar dat in het buitenland een bronbelasting wordt ingehouden op de uitgekeerde winst. Onder voorwaarden kan deze bronbelasting verrekend worden met de verschuldigde inkomstenbelasting in box 2.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen de Staatssecretaris ook of de Staatssecretaris in het kader van het bovenstaande artikel 3.5, lid 6 van de Wet op de dividendbelasting 1965 kan toelichten. Hoe beoordeelt de Belastingdienst of een aandelenruil, splitsing of fusie «niet plaatsvindt op grond van zakelijke overwegingen»? Wat doet de Belastingdienst op het moment dat er sprake is van een grensoverschrijdende transactie? Wat is de informatiepositie van de Belastingdienst als het gaat om het aandeelhouderschap van buitenlandse vennootschappen?

In de vraag wordt gesproken over artikel 3.5, lid 6 van de Wet op de dividendbelasting 1965. Ik neem aan dat de leden doelen op artikel 3a, lid 6 van de Wet op de dividendbelasting 1965 (Wet DB 1965). Artikel 3a Wet DB 1965 bevat regels voor de vaststelling van de hoogte van het gestorte kapitaal bij een aandelenfusie, een juridische splitsing en een juridische fusie (hierna te noemen: fusie). Dit artikel heeft als doel te voorkomen dat als gevolg van een fusie de dividendbelastingclaim op de

nog niet uitgekeerde winstreserves verloren gaat. Voor een grensoverschrijdende fusie kent artikel 3a Wet DB 1965 een afwijkende regeling (step up), waardoor geen Nederlandse dividendbelastingclaim op bestaande buitenlandse winstreserves ontstaat. Bij een step-up wordt bij het gestorte kapitaal uitgegaan van de waarde in het economische verkeer ten tijde van de fusie. Bij een grensoverschrijdende fusie vindt geen step-up plaats indien de fusie in overwegende mate is gericht op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing.

Artikel 3a, lid 6 Wet DB 1965 bepaalt dat een grensoverschrijdende fusie in overwegende mate is gericht op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing, indien deze fusie niet plaatsvindt op grond van zakelijke overwegingen, zoals herstructurering of rationalisering van de actieve werkzaamheden van de bij de fusie betrokken rechtspersonen.

De beoordeling van de aan de fusie ten grondslag liggende overwegingen vindt plaats vanuit de positie van de bij de fusie betrokken rechtspersonen aan de hand van de feiten en omstandigheden van het desbetreffende geval. Met de zakelijkheidseis wordt dit in min of meer algemene termen tot uitdrukking gebracht. Hierbij speelt ook een rol dat het niet goed doenlijk is een uitputtende opsomming te geven van feitelijke situaties waarbij van een zakelijke fusie gesproken zou kunnen worden. In plaats daarvan heeft de wetgever ervoor gekozen om met de algemene formulering dat de fusie in overwegende mate niet mag zijn gericht op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing meer recht wordt gedaan aan de grote verscheidenheid van gevallen die zich in de praktijk kunnen voordoen.

Zoals hiervoor is aangegeven bevat artikel 3a Wet DB 1965 regels voor de vaststelling van de hoogte van het gestorte kapitaal. Het gestorte kapitaal is bij de heffing van dividendbelasting alleen van belang indien zich een aantal specifieke situaties voordoen die kwalificeren als opbrengst voor de dividendbelasting, zoals inkoop van aandelen, liquidatie van de vennootschap en terugbetaling van kapitaal. Op het moment dat een van deze situaties zich voordoet is het voor de Belastingdienst van belang dat de hoogte van het gestorte kapitaal vaststaat. Een inhoudingsplichtige kan aan de inspecteur verzoeken om het gestorte kapitaal door middel van een voor bezwaar vatbare beschikking vast te stellen.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie vragen of de Staatssecretaris kan uitleggen wat er gebeurt met de dividendbelastingclaim als er sprake is van fusies met of verkoop aan ondernemingen die in andere landen zijn gevestigd. Kan de Staatssecretaris uitleggen welke invloed grensoverschrijdende fusies of verkopen hebben op het fiscaal erkende kapitaal van een onderneming?

Wanneer sprake is van de verkoop van aandelen in een in Nederland gevestigde onderneming aan een in het buitenland gevestigde onderneming heeft dit geen effect op de hoogte van het fiscaal erkend kapitaal. Dit is ook het geval indien sprake is van een (grensoverschrijdende) aandelenfusie. De dividendbelastingclaim op de winst van de in Nederland gevestigde vennootschap blijft in stand. Er vindt slechts een wijziging op aandeelhoudersniveau plaats. Bij een grensoverschrijdende juridische fusie moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds de fusie waarbij een buitenlandse vennootschap opgaat in een in Nederland gevestigde vennootschap (*inbound* fusie) – en anderzijds de fusie waarbij een Nederlandse – verdwijnende – vennootschap opgaat in een in het buitenland gevestigde – verkrijgende – vennootschap (*outbound* fusie).

Bij een *inbound* fusie gaat een buitenlandse vennootschap op in een in Nederland gevestigde vennootschap en houdt de in het buitenland gevestigde vennootschap op te bestaan. Het gestorte kapitaal van de

verkrijgende vennootschap bestaat hierna uit de waarde in het economisch verkeer van het vermogen dat als gevolg van de fusie overgaat op de verkrijgende vennootschap voor zover het vermogen niet bestaat uit aandelen in een in Nederland gevestigde vennootschap, tenzij de fusie in overwegende mate is gericht op het ontgaan of uitstellen van belastingheffing. Nederland legt dus in beginsel geen dividendbelastingclaim op winsten in de vermogensbestanddelen die bij de buitenlandse vennootschap zijn ontstaan en die middels fusie worden gestort op de aandelen in een in Nederland gevestigde vennootschap. Op de winsten die ontstaan na de fusie is er wel een dividendbelastingclaim.

Bij een *outbound* fusie gaat een in Nederland gevestigde vennootschap op in een in het buitenland gevestigde vennootschap en houdt de in Nederland gevestigde vennootschap op te bestaan. Als gevolg hiervan eindigt de (dividend)inhoudingsplicht in Nederland, waardoor Nederland geen dividendbelasting zal heffen over een toekomstige dividenduitkering. Er is in dat geval immers niet langer sprake van een in Nederland gevestigde vennootschap. De heffing van een belasting op dividenden is in dat geval afhankelijk van de fiscale wetgeving van de bij die uitkering betrokken staten.

De leden van de GroenLinks-PvdA-fractie zijn daarnaast benieuwd of de Staatssecretaris bereid is de regels aangaande micro-ondernemingen zodanig te wijzigen dat ondernemingen met zeer grote kasstromen uitgebreider moeten rapporteren. Hoe kijkt de Staatssecretaris naar het feit dat maar liefst zes EU-lidstaten geen micro-ondernemingen kennen?

De mogelijkheid om een jaarrekening op te stellen als micro-onderneming, vloeit voort uit artikel 36 van de EU-Richtlijn inzake het jaarrekeningenrecht (de jaarrekeningrichtlijn).¹⁸ Onder die richtlijn kan het inderdaad zo zijn dat ondernemingen met zeer grote kasstromen kunnen kwalificeren als microbedrijven, daardoor vallen onder het lichtste rapportageregime, en kunnen volstaan met een beperkte jaarrekening. Die richtlijn hanteert namelijk voor alle vier de categorieën ondernemingen (micro, klein, middelgroot en groot) de maatstaf dat er voldaan moet zijn aan twee van de volgende drie criteria: een balanstotaal, een netto-omzet en een gemiddeld personeelsbestand van een bepaalde omvang. Voor micro-entiteiten luiden die drie criteria: een balanstotaal van maximaal € 450.000, een netto-omzet van maximaal € 900.000 en minder dan 10 werknemers. Vennootschappen met zeer grote kasstromen, zoals doorstroomvennootschappen, vallen onder het lichtste rapportageregime voor micro-ondernemingen, omdat ze voldoen aan die laatste twee criteria. Voor het bepalen van de netto-omzet blijven financiële inkomsten, zoals rente, dividenden en winst uit de verkoop van deelnemingen, namelijk buiten beschouwing.

De jaarrekeningrichtlijn staat niet toe om balanstotaal als een op zichzelf staand criterium te hanteren, los van de netto-omzet of het aantal werknemers. Voor ondernemingen waarvoor de netto-omzet geen adequate indicator is van de inkomsten – wat geldt voor doorstroomvennootschappen – biedt de jaarrekeningrichtlijn wel de mogelijkheid om een aangepaste inkomstendrempel in plaats van de netto-omzet te hanteren. Naar aanleiding van de problematiek van de doorstroomvennootschappen, heeft het vorige kabinet gezien of er van die mogelijkheid

¹⁸ Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen, tot wijziging van Richtlijn 2006/43/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijnen 78/660/EEG en 83/349/EEG van de Raad

gebruik gemaakt kan worden. Uit een eerste onderzoek is gebleken dat voor het antwoord op die vraag ten eerste een heldere definitie nodig is van de doelgroep waarop die aangepaste berekening van toepassing dient te zijn en ten tweede moet worden onderzocht wat de gevolgen van die berekening zijn voor andere sectoren en voor de rest van de jaarrekening.¹⁹ Die definitie is afhankelijk van de definitie van doorstroomvennootschappen in de uiteindelijke EU-richtlijn om misbruik van doorstroomvennootschappen aan te pakken («Unshell»), waarover op dit moment in Brussel onderhandeld wordt.²⁰ Dit kabinet wil niet unilateraal vooruitlopen op de richtlijnonderhandelingen. Een uniforme internationale aanpak van doorstroomvennootschappen is allereerst effectiever dan een nationale aanpak. Bovendien zouden unilaterale maatregelen, die vooruitlopen op een richtlijn, mogelijk dan een korte termijn van toepassing zijn, vanwege de opvolgende wijziging als gevolg van een EU-richtlijn. Dat zou de rechtszekerheid niet ten goede komen en wisselend beleid is over het algemeen onnodig belastend voor de uitvoering. Het kabinet wil daarom, net als het vorige kabinet, eerst proberen om op EU-niveau op dit punt verder te komen, alvorens te bezien of het jaarrekeningenrecht op dit punt kan worden aangepast.

Nederland loopt ook Europees niet uit de pas op dit punt. Volgens de evaluatie door de Europese Commissie²¹ in 2021 hebben naast Nederland tien lidstaten de categorie micro-ondernemingen uit de jaarrekening-richtlijn vrijwel volledig geïmplementeerd (dat wil zeggen met gebruikmaking van vrijwel alle vrijstellingen van de rapportageverplichtingen die de richtlijn toestaat): Bulgarije, Duitsland, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Litouwen, Polen, Portugal, Roemenië en Slowakije. Negen lidstaten hebben de bepalingen voor micro-ondernemingen gedeeltelijk geïmplementeerd: België, Denemarken, Estland, Finland, Frankrijk, Litouwen, Oostenrijk, Slovenië en Tsjechië. Alleen Cyprus, Kroatië, Luxemburg, Malta, Spanje en Zweden kennen geen micro-ondernemingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de beantwoording van een drietal sets schriftelijke vragen over «Belasting-constructies» en de daarbij behorende schriftelijke vragen en antwoorden. De leden van de VVD-fractie hebben nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie lezen ten aanzien van minimumbelasting dat er momenteel steun lijkt te zijn vanuit enkele andere landen om minimumbelasting voor miljardairs in OESO-verband te bespreken. Op welke termijn zal hierover in OESO-verband worden gesproken? Voor welke andere landen is de belastingheffing van miljardairs een prioriteit? Welke landen zijn geen voorstander van de wereldwijde minimumbelasting voor miljardairs?

Zowel het OESO-secretariaat als diverse andere landen hebben positief gereageerd op de opmerking van Nederland dat het belangrijk is dat de OESO met dit onderwerp aan de slag gaat. Frankrijk, Spanje, Duitsland, Brazilië, Zuid-Afrika zijn voorbeelden van landen die net als NL vinden dat de belastingheffing van zeer vermogende personen aandacht behoeft en

¹⁹ Zie Kamerstukken II 2023/34, 25 087, nr. 327.

²⁰ Richtlijn met het oog op het tegengaan van misbruik door doorstroomvennootschappen op het gebied van belastingen en de aanpassing van Richtlijn 2011/16/EU (administratieve samenwerkingsrichtlijn), COM(2021) 565.

²¹ Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité betreffende de herzieningsclausules in de richtlijnen 2013/34/EU, 2014/95/EU, en 2013/50/EU, COM(2021) 199 final, 21 april 2021 en de bijlage daarbij: Fitness Check on the EU framework for public reporting by companies, Commission Staff Working Document.

een prioriteit op de agenda van internationale gremia dient te zijn. Deze landen hebben in een gezamenlijke verklaring hun steun uitgesproken voor het voorstel voor een minimale belastingdruk van 2% op het vermogen van miljardairs uit onder andere het Global Tax Evasion Report 2024 rapport van Zucman.²² Nederland heeft altijd het belang van een stapsgewijze aanpak benadrukt om ook zoveel mogelijk draagvlak bij andere landen te creëren, voordat stevig voor een bepaalde oplossingsrichting gepleit wordt. Belastingheffing van zeer vermogende personen zal immers het meest effectief kunnen worden aangepakt als zoveel mogelijk landen meedoen. Zo heeft de Verenigde Staten vooralsnog aangegeven geen voorstander te zijn van een wereldwijde vermogensbelasting.²³ Dat hoeft overigens niet te betekenen dat zij zich ertegen verzetten om dit onderwerp te bespreken in internationale fora. Zij hebben zich uitgesproken tegen de concrete oplossing van een wereldwijde vermogensbelasting maar niet tegen het in internationaal verband aan de orde stellen van de problematiek. Oplossingen binnen nationale stelsels kunnen hier ook aan bijdragen. Dat benadrukt het belang van een stapsgewijze aanpak.

De leden van de fractie van de VVD vragen welke consequenties het heeft het voor de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven dat de Verenigde Staten (VS) nog altijd geen stappen lijken te zetten om de Pijler-2 regels in te voeren.

Op grond van de Pijler 2-regels wordt een minimumbelasting geheven van entiteiten die deel uitmaken van een multinationale groep of een binnenlandse groep met een (wereldwijde) jaaromzet van ten minste € 750 miljoen als het effectieve belastingtarief van die entiteiten in een land lager is dan 15%. Deze minimumbelasting wordt geheven door middel van een bijheffing in de vorm van een binnenlandse bijheffing, inkomen-inclusiebijheffing of onderbelastewinstbijheffing. Hoewel de VS de Pijler 2-regels (nog) niet hebben ingevoerd, zijn er wel gevolgen voor het Amerikaanse bedrijfsleven dat actief is in implementerende landen, zoals Nederland, en het bedrijfsleven uit die landen dat actief is in de VS. Pijler 2 is immers zo ontworpen dat ook entiteiten in landen die zelf de regels niet hebben ingevoerd onder de minimumbelasting kunnen vallen. Concreet betekent dit dat in Nederland wordt bijgeheven op grond van een binnenlandse bijheffing over de laagbelaste winst van entiteiten in Nederland die deel uitmaken van een multinationale groep met de (of een) uiteindelijke moedermaatschappij in de VS. Verder heft Nederland bij op grond van de inkomen-inclusiemaatregel over de laagbelaste winst van entiteiten die gevestigd zijn in de VS en die deel uitmaken van een multinationale groep met de uiteindelijke (of een) moederentiteit in Nederland. Daarnaast kan Nederland bijheffen op grond van de onderbelastewinstmaatregel over de laagbelaste winst van entiteiten in de VS die deel uitmaken van een multinationale groep waarvan de uiteindelijk moederentiteit noch in Nederland noch in de VS is gevestigd. Nederland kan echter niet bijheffen op grond van de onderbelastewinstmaatregel over de laagbelaste winst van entiteiten in de VS indien de uiteindelijk moederentiteit is gevestigd in de VS. Deze uitzondering volgt uit de tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veiligheidsregulering die van toepassing is ten aanzien van boekjaren die eindigen op uiterlijk 31 december 2026. Voor een internationaal gelijk speelveld en daarmee de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven is het van belang dat dit een tijdelijke regel is.

²² <https://www.theguardian.com/inequality/2024/apr/25/ministers-of-germany-brazil-south-africa-and-spain-why-we-need-a-global-tax-on-billionaires>.

²³ <https://www.wsj.com/politics/policy/a-global-tax-on-billionaires-janet-yellen-says-no-cdb22e2f>.

Wat kan de Staatssecretaris doen om de wereldwijde implementatie van Pijler 2 te versnellen?

Met de EU-richtlijn minimumniveau van belastingheffing²⁴ – op basis waarvan lidstaten verplicht zijn de Pijler 2-regels te implementeren – is een belangrijke stap gezet. Verder is van belang dat in de Pijler 2-regels een prikkel zit voor landen om de regels in te voeren. De wereldwijde heffing van de minimumbelasting is gebaseerd op het beginsel dat als het ene land niet heft, een of meer andere landen dat kunnen doen. Indien er voldoende landen zijn die de Pijler 2-regels toepassen, zal de druk op andere landen toenemen om ook de Pijler 2-regels in te voeren. Anders lopen zij immers belastinginkomsten mis.

Bent u het met de leden van de VVD-fractie eens dat het onwenselijk is dat het uitstel van invoering van Pijler 2 in landen zoals de Verenigde Staten en China zorgt voor een ongelijk speelveld waarin multinationals alle tijd en ruimte krijgen om structuren aan te passen waardoor belastingen zoals de bijheffing wordt voorkomen?

Het zou uiteraard een goede zaak zijn als ook de VS en China de Pijler 2-regels zouden invoeren. Ik wijs erop dat Pijler 2 zo is ontworpen dat ook entiteiten in landen die zelf de regels niet hebben ingevoerd onder de minimumbelasting kunnen vallen. Ik onderschrijf de stelling niet dat multinationale groepen alle tijd en ruimte hebben om bijheffing te voorkomen nu deze staten de Pijler 2-regels nog niet hebben ingevoerd. Op grond van de Pijler 2-regels kan al worden bijgeheven over de laagbelaste winsten van een multinationale groep als er slechts één entiteit is in een land dat de Pijler 2-regels toepast. Wel is het zo dat tot uiterlijk 31 december 2026 geen onderbelastewinstbijheffing kan worden geheven over de laagbelaste winst van entiteiten die zijn gevestigd in een land met een statutair tarief van ten minste 20% waar de uiteindelijke moederentiteit is gevestigd op grond van de tijdelijke onderbelastewinstbijheffing veilighavenregel. Voor een internationaal gelijk speelveld en daarmee de concurrentiepositie van het Nederlandse bedrijfsleven is het van belang dat dit een tijdelijke regel is.

Wat is de verwachting van landen zoals de Verenigde Staten en China voor de wereldwijde minimumbelasting voor miljardairs? Welke vervolgstappen gaat het kabinet zetten om hier nog meer aandacht voor te vragen binnen de OESO?

De Verenigde Staten heeft vooralsnog aangegeven geen voorstander te zijn voor een wereldwijde vermogensbelasting.²⁵ Dat hoeft echter niet te betekenen dat zij zich ertegen verzetten om de belastingheffing van HNWI's in algemene zin te bespreken in internationale fora. In het meest recente rapport van Zucman²⁶, waarin meerdere beleidsopties worden benoemd om voor zeer vermogende personen te komen tot een minimale belastingdruk van omgerekend 2% op hun totale vermogen, wordt in dat kader beschreven dat een recent voorstel van de regering Biden voor personen met een vermogen van meer dan honderd miljoen dollar hier al aan zou kunnen voldoen. De opvatting van China is niet bekend.

²⁴ Richtlijn (EU) 2022/2523 van de Raad van 14 december 2022, tot waarborging van een mondiaal minimumniveau van belastingheffing voor groepen van multinationale ondernemingen en omvangrijke binnenlandse groepen in de Unie PbEU 2022, L 328/1.

²⁵ <https://www.wsj.com/politics/policy/a-global-tax-on-billionaires-janet-yellen-says-no-cdb22e2f>.

²⁶ Zucman, A Blueprint for a Coordinated Minimum Effective Taxation Standard for Ultra-High-Net-Worth Individuals», juni 2024.

Zoals hiervoor is aangegeven, hebben zowel de OESO als andere landen tijdens een paneldiscussie over «Tax and Inequality» positief gereageerd op de opmerking van Nederland dat de OESO met dit onderwerp aan de slag zou moeten. Het is nu in eerste instantie aan het OESO-secretariaat om dat vorm te geven. Waar mogelijk zal Nederland met het OESO-secretariaat meedenken. Nederland zal ondertussen bij geschikte gelegenheden aandacht voor het onderwerp blijven vragen.

De leden van de VVD-fractie vragen wat we kunnen leren van de onderhandelingen over en de implementatie van Pijler 2 voor multinationale ondernemingen? Dit in relatie tot de voorzichtige stappen die worden ondernomen om te komen tot een minimumbelasting voor miljardairs?

De belastingheffing van «high-net-worth-individuals» vertoont inderdaad overeenkomsten met de belastingheffing van multinationale ondernemingen. Bij het maken van de internationale afspraken over de belastingheffing van multinationale ondernemingen is een stapsgewijze aanpak gehanteerd. Daarin was het belangrijk om eerst de problematiek te analyseren en vervolgens concrete beleidsvoorstellen te ontwikkelen om deze te verminderen. De OESO heeft bijvoorbeeld voorafgaand aan de actiepunten uit het Base Erosion and Profit Shifting project een aantal rapporten gepubliceerd²⁷, ook voorafgaand aan de vormgeving van Pijler 2 zijn er veel waardevolle documenten gepubliceerd en publiek geconsulteerd.²⁸ Bij het maken van internationale afspraken over de belastingheffing van «zeer vermogende personen is een vergelijkbare stapsgewijze aanpak van belang om zoveel mogelijk draagvlak bij andere landen te creëren en te komen tot een effectieve aanpak.

Multinationale ondernemingen kunnen tot op zekere hoogte door de globaliserende en digitaliserende economie gemakkelijker gebruik maken van verschillen in nationale belastingstelsels om hun belastingdruk wereldwijd te optimaliseren. Er bestaat een prikkel voor bedrijven om winsten te verschuiven naar laagbelastende landen en dit leidt tot belastingconcurrentie tussen landen om deze bedrijven aan te trekken. Om de prikkel voor bedrijven om winst te verschuiven naar laagbelastende staten te verminderen en een ondergrens te stellen aan belastingconcurrentie tussen staten is in oktober 2021 op internationaal niveau een akkoord bereikt over een wereldwijd minimumniveau van belastingheffing voor multinationale groepen, bekend als Pijler 2. Pijler 2 bewerkstelligt dat multinationale groepen met een omzet van € 750 miljoen euro of meer altijd ten minste effectief 15% aan belasting over hun winst betalen.

De situatie van zeer vermogende personen is vergelijkbaar in die zin dat zij hun woonplaats en (inkomen uit) vermogen zo kunnen vormgeven dat gebruik gemaakt kan worden van de belastingstelsels van landen waarin een lagere belastingdruk is. Sommige landen hanteren ook specifiek voordelige fiscale regelingen om deze personen aan te trekken. Die mobiliteit en belastingconcurrentie leidt ertoe dat het ook voor de belastingheffing van deze doelgroep van groot belang is om hierover internationale afspraken te maken waar zoveel mogelijk landen aan meedoen.

²⁷ Bijvoorbeeld OECD, Report Addressing Base Erosion and Profit Shifting, februari 2013, OECD, Base Erosion and Profit Shifting Interim-Reports, september 2014 en OECD, Base Erosion and Profit Shifting Final Reports, oktober 2015.

²⁸ Bijvoorbeeld OECD, Addressing the Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Policy Note, januari 2019 en OECD, Tax Challenges of the Digitalisation of the Economy – Report on Pillar Two Blueprint, oktober 2020.

Verder geldt dat de Pijler 2-regels ook van toepassing zijn op entiteiten in landen die deze regels niet hebben ingevoerd. Zo bewerkstelligen zowel de inkomen-inclusiemaatregel als de onderbelastewinstmaatregel dat landen die wel meedoen aan Pijler 2 belasting kunnen heffen over winst die in landen terechtkomt die daar niet aan meedoen om zo de prikkel voor het verschuiven van winst naar die landen alsnog weg te nemen. Bij het maken van internationale afspraken over de belastingheffing van zeer vermogende personen is het raadzaam om vergelijkbare mechanismen op te nemen. Deze zouden verder onderzocht moeten worden bij het ontwikkelen van de oplossingsrichtingen.

De leden van de VVD-fractie lezen ten aanzien van doorstroomvennootschappen dat er naar aanleiding van de problematiek van doorstroomvennootschappen is gekeken naar de jaarrekeningrichtlijn om een aangepaste inkomstendrempel te hanteren. Wat is volgens het kabinet de definitie van de doelgroep waarop de aangepaste berekening van toepassing dient te zijn? Wat zijn de gevolgen van de berekening voor andere sectoren en voor de rest van de jaarrekening?

Op dit moment lopen er richtlijnonderhandelingen over de aanpak van doorstroomvennootschappen («Unshell»). Het kabinet is voorstander van een uniforme internationale aanpak van misbruik van doorstroomvennootschappen. Het kabinet wil daarom afwachten wat de definitie van de doelgroep wordt die voortvloeit uit de richtlijnonderhandelingen. Vervolgens kan worden onderzocht wat de gevolgen van die berekening zijn voor andere sectoren en voor de rest van de jaarrekening.

Wat is de aanpak vanuit de Europese Unie om misbruik van doorstroomvennootschappen aan te pakken? Hebben landen buiten de Europese Unie te maken met de doorstroomvennootschappen? Zo ja, bent u het met de leden van de VVD-fractie eens dat dit OESO-breed moet worden aangepakt kijkend naar de concurrentiepositie?

De Europese Commissie heeft op 22 december 2021 de Unshell richtlijn gepubliceerd met als doel om misbruik als gevolg van doorstroomentiteiten te bestrijden. Voor de appreciatie van dit voorstel verwijs ik naar het BNC fiche²⁹. Een belangrijk voordeel van dit richtlijnvoorstel is dat gerichte informatie over doorstroomvennootschappen wederkerig tussen de lidstaten wordt uitgewisseld. De besprekingen over deze richtlijn zijn nog gaande. Ook landen buiten de EU kunnen uiteraard last ondervinden van misbruik als gevolg van doorstroomentiteiten. Een wereldwijde aanpak heeft om die reden inderdaad in eerste instantie de voorkeur. Echter omdat er op dit moment nog geen concreet voorstel over dit onderwerp in de OESO besproken wordt, heeft de Europese Commissie ervoor gekozen om, in ieder geval voor de EU, een oplossing te vinden.

De leden van de VVD-fractie zijn blij om te lezen dat er coördinatiegroepen zijn die zich actief en specifiek richten op de bestrijding van constructies waarmee het betalen van belasting wordt ontweken. Welke stappen heeft u concreet gezet om een beter zicht te krijgen in de geldstromen van doorstroomvennootschappen?

Tijdens het plenair debat over het verslag van de parlementaire ondervragingscommissie fiscale constructies op 5 september 2018 heeft het toenmalige kabinet toegezegd³⁰ om te onderzoeken op welke manier de aanpak van belastingontwijking en belastingontduiking kan worden gemonitord. Dit heeft ertoe geleid dat in 2018 aan uw Kamer de eerste

²⁹ Fiche 1 – richtlijn doorstroomvennootschappen | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl

³⁰ Handelingen II 2017/18, nr. 105, item 8

Kamerbrief gestuurd is over het monitoren van de effecten van de aanpak van belastingontwijking.³¹ Sindsdien monitort het kabinet op basis van gegevens van De Nederlandsche Bank (DNB) de Nederland inkomende en uitgaande rente-, royalty- en dividendstromen. De Commissie Doorstroomvennootschappen heeft in 2021 ten behoeve van haar adviesrapport nader onderzoek gedaan naar doorstroomvennootschappen op basis van gegevens van DNB.³² De meest recente monitoringsbrief³³ laat zien dat de stromen vanuit Nederland naar laagbelastende landen fors is afgenomen: van € 38,5 miljard in 2019 naar € 6 miljard in 2022.

Welke ontwikkelingen binnen de coördinatiegroepen hebben er plaatsgevonden op basis van gegevens van deze doorstroomvennootschappen? Hoe wordt er op dit moment geacteerd op dergelijke signalen vanuit de Belastingdienst?

Het toezicht op doelgroepen, zoals bijvoorbeeld vennootschappen die kwalificeren als doorstroomvennootschappen vindt plaats binnen het reguliere toezicht van de Belastingdienst. Nederlandse doorstroomvennootschappen die zich in internationale verhoudingen binnen concernverband hoofdzakelijk bezig houden met het ontvangen en doorbetalen van rente, royalty's, huur of leasetermijnen zijn verplicht in de aangifte vennootschapsbelasting te melden of zij voldoen aan de substance-eisen, zoals de eis dat loonkosten ten minste 100.000 euro moeten bedragen en de doorstroomvennootschap beschikking heeft over kantoorruimte voor ten minste 24 maanden. Als dit niet het geval is en een dergelijke doorstroomvennootschap doet een beroep op een belastingverdrag, de EU-interest- en royaltyrichtlijn of op een nationale bepaling die strekt tot uitvoering van deze richtlijn, dan wordt de informatie waaruit het gebrek aan substance blijkt, doorgestuurd naar het bronland. Het bronland kan vervolgens beoordelen of een Nederlandse doorstroomvennootschap – ondanks het gebrek aan substance in Nederland – in aanmerking komt voor de betreffende verdrags- of richtlijnvoordelen. Er vindt door de Belastingdienst risicogericht toezicht plaats op deze doorstroomvennootschappen. Binnen de Belastingdienst zijn verschillende coördinatiegroepen actief die zich specifiek richten op de bestrijding van constructies waarmee het betalen van belasting wordt ontweken.³⁴ Een coördinatiegroep wordt ingeschakeld als vanuit het toezicht op doorstroomvennootschappen vraagstukken opkomen die raken aan het aandachtsgebied van de betreffende coördinatiegroep.

Worden deze bevindingen in EU-verband gedeeld voor een betere gezamenlijke aanpak?

Ten aanzien van de aanpak van fiscaal misbruik van doorstroomvennootschappen is Nederland voorstander om in een zo breed mogelijk Europees verband afspraken te maken. De effectiviteit van unilaterale maatregelen tegen belastingontwijking is namelijk beperkt als bedrijven belastingontwijkende structuren naar andere landen kunnen verplaatsen. Op dit moment bestaat er nog geen Europese wetgeving over het bestrijden van doorstroomvennootschappen. Het kabinet streeft ernaar om te komen tot een EU-brede aanpak van doorstroomvennootschappen onder het richtlijnvoorstel «Unshell» waarbij wederkerig wordt

³¹ Kamerstukken II 2017/18, 25 087, nr. 222.

³² Bijlage bij Kamerstukken II 2017/18, 25 087, nr. 286.

³³ Kamerstukken II, 2023–2024, 25 087, nr. 320

³⁴ De Belastingdienst heeft op dit moment drie coördinatiegroepen: de coördinatiegroep Taxhavens en Concernfinanciering, de coördinatiegroep Verrekenprijzen en de coördinatiegroep Constructiebestrijding.

afgesproken om informatie over doorstroomvennootschappen uit te wisselen. Momenteel zijn de besprekingen tussen de lidstaten over het richtlijnvoorstel «Unshell» nog gaande. Het kabinet blijft zich inzetten om progressie te maken in deze onderhandelingen.

De leden van de VVD-fractie lezen ten aanzien van terugbetaling van kapitaal dat een terugbetaling van kapitaal onder omstandigheden onbelast kan plaatsvinden en in lijn is met de letter en de geest van de wet. Is de route om dit te bewerkstelligen (een voorafgaande statutenwijziging om de nominale waarde van de aandelen te verminderen) niet omslachtig? Is het de Wet op de dividendbelasting 1965 (Wet DB 1965) die deze route noodzakelijk maakt? Waarom is agio niet in de wet geformuleerd? Welke afwegingen waren +nb betrokken bij dit besluit? Zou het niet eenvoudiger – en minder «verdacht» zijn – als een kapitaalteruggave rechtstreeks uit het agio kan worden gedaan?

De kwalificatie van een geldstroom van de vennootschap naar de aandeelhouder is van belang voor de fiscale behandeling. Voor een winstuitdeling gelden geen formele eisen. Een winstuitdeling kan ook in verkapte vorm plaatsvinden. Winstuitdelingen zijn een belaste opbrengst voor de dividendbelasting. Een geldstroom vanuit de vennootschap aan de aandeelhouder in de vorm van een terugbetaling van kapitaal is op basis van artikel 3, eerste lid, onderdeel d, Wet DB 1965 ook een belaste opbrengst (voor zover er zuivere winst is). Dit is anders indien er na een besluit van de algemene vergadering van aandeelhouders bij statutenwijziging een vermindering van de nominale waarde van de desbetreffende aandelen heeft plaatsgevonden. In dat geval is een terugbetaling van kapitaal onbelast. Het is voor een onbelaste terugbetaling van kapitaal dus van belang dat duidelijk is dat de geldstroom vanuit de vennootschap naar de aandeelhouder ziet op een terugbetaling van kapitaal. Om deze reden is in de wetgeving opgenomen dat alleen na een formele statutenwijziging voorafgegaan door een besluit daartoe van de aandeelhoudersvergadering een onbelaste teruggaaf van kapitaal kan plaatsvinden. Bij een rechtstreekse terugbetaling van kapitaal vanuit het agio is er onvoldoende zicht op of deze geldstroom vanuit een vennootschap ziet op een winstuitdeling of op een kapitaalteruggaaf.

De leden van de VVD-fractie stellen vast dat vennootschappen om bedrijfseconomische redenen ervoor kiezen om een betaling aan haar aandeelhouders te doen middels een terugbetaling van kapitaal op een dividenduitkering. Welke bedrijfseconomische redenen zijn er om juist te kiezen voor een terugbetaling van kapitaal? En juist niet voor een dividenduitkering?

Een kapitaalteruggave is een van de mogelijkheden van een vennootschap om een betaling aan haar aandeelhouders te doen. Een vennootschap kan naast een kapitaalteruggave ook kiezen voor een (reguliere) dividenduitkering of een inkoop van eigen aandelen om een betaling aan haar aandeelhouders te doen. Aan deze keuze kunnen verschillende bedrijfseconomische redenen ten grondslag liggen. Als voorbeeld kan worden gegeven een vennootschap die een deel van haar bedrijfsactiviteiten afstoot, daarmee opbrengst genereert, maar waar geen winst mee wordt behaald. Terugbetaling van kapitaal kan dan voor de vennootschap een zakelijke overweging zijn. Een eventueel aanwezige winstreserve – waaruit toekomstige dividenduitkeringen gedaan kunnen worden – blijft in een dergelijk geval geheel in stand.³⁵

³⁵ ECLI:NL:PHR:1997:AA2208, onderdeel 3.6.

De leden van de VVD-fractie lezen dat een woordvoerder van het Ministerie van Financiën heeft gezegd dat de bestrijding van dividendstripping bemoeilijkt zal worden door de uitspraak van de Hoge Raad. Door welke aspecten van de uitspraak door de Hoge Raad wordt de bestrijding van dividendstripping bemoeilijkt?

De Hoge Raad heeft op 19 januari 2024³⁶ een arrest gewezen over uiteindelijke gerechtigdheid. Anders dan het gerechtshof, oordeelt de Hoge Raad hierbij dat de wettelijke uitzondering die omschrijft wanneer een opbrengstgerechtigde niet de uiteindelijke gerechtigde is, een uitputtende regeling betreft. Dit betekent dat de wettelijke uitzondering beperkter moet worden uitgelegd dan op basis van de uitspraak van het gerechtshof mogelijk leek. Het arrest van de Hoge Raad vormt op dit punt een verduidelijking. Het is echter nog niet duidelijk wat de gevolgen in deze zaak zullen zijn, omdat de zaak is verwezen naar het gerechtshof Den Haag voor een nieuwe beoordeling waarbij dit arrest moet worden betrokken. In ieder geval zal de Belastingdienst ook in andere zaken rekening moeten houden met het rechtskader dat de Hoge Raad heeft geschetst in zijn arrest van 19 januari 2024.

Welke (materiële) maatregelen neemt u om de aanpak van de dividendstripping verder te versterken?

De Belastingdienst is alert op gevallen van dividendstripping. In voorkomende gevallen treedt de Belastingdienst daar ferm tegen op. De lopende aanpak is geïntensiveerd, onder andere door de uitvoeringscoördinatie te organiseren vanuit de Coördinatiegroep Taxhavens en Concernfinanciering. Ook zijn per 1 januari 2024, als onderdeel van de Wet Overige Fiscale Maatregelen 2024, nieuwe maatregelen in werking getreden. Daarnaast is een onderzoek naar alternatieve maatregelen aangekondigd. Dit onderzoek is inmiddels gestart. Naar verwachting wordt hierover in het voorjaar van 2025 aan uw Kamer gerapporteerd.³⁷ Hoewel ik de vraag naar concrete verdere stappen begrijp, vergt een gedegen verdere aanpak van dividendstripping dat de tijd wordt genomen om zorgvuldig onderzoek te doen naar effectieve en passende vervolgmaatregelen. Het genoemde onderzoek richt zich op de vraag welke (materiële) maatregelen kunnen worden genomen om de aanpak van dividendstripping verder te versterken.³⁸

In dit kader is ook van belang dat onlangs in de Raad van de Europese Unie overeenstemming is bereikt over het richtlijnvoorstel FASTER.³⁹ Deze richtlijn heeft als doel om procedures voor het verminderen van bronbelasting op beursgenoteerde effecten efficiënter te maken en tegelijkertijd beter bestand tegen het risico op belastingfraude en misbruik. De richtlijn moet uiterlijk 31 december 2028 door lidstaten geïmplementeerd zijn en uiterlijk 1 januari 2030 inwerking treden. Alle financiële instellingen die betrokken zijn tussen de entiteit die de beursgenoteerde effecten heeft uitgegeven en de uiteindelijk gerechtigde, zullen informatie over onder andere het dividend en de gerechtigde moeten delen. Zij moeten ook aangeven of het onderliggende aandeel onderdeel is van een samenstel van transacties. Deze extra informatie helpt de Belastingdienst mogelijk bij het opsporen van dividendstripping.

³⁶ Hoge Raad, 19 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:49.

³⁷ Kamerstukken II 2023/24, 36 420, nr. 3. p. 10. Zie ook: Kamerstukken II 2023/24, 36 420, nr. 6, p. 2.

³⁸ Kamerstukken II 2023/24, 36 418, nr. 120, p. 2.

³⁹ Voorstel voor een Richtlijn van de Raad betreffende een snellere en veiligere vermindering van te veel ingehouden bronbelasting van 19 juni 2023, COM(2023) 0187.

Hoever bent u in het onderzoek over welke maatregelen tegen dividendstripping gebruikt worden in andere EU-landen? Welke alternatieven, naast de genoemde houdsterperiode, worden meegenomen in het onderzoek van succesvolle maatregelen in andere landen? Vindt u een houdsterperiode een wenselijk alternatief?

Als onderdeel van het eerder genoemde brede onderzoek wordt ook onderzocht welke maatregelen tegen dividendstripping andere EU-landen hebben genomen. Daarbij wordt ook gekeken naar een houdsterperiode.⁴⁰ Het onderzoek naar maatregelen van andere EU-landen beperkt zich overigens niet specifiek tot de houdsterperiode of andere van te voren geïdentificeerde maatregelen. Het toegezegde onderzoek naar de maatregelen van andere EU-landen vergt dat zorgvuldig wordt bekeken in welke mate het systeem, de problematiek en oplossingen van andere landen vergelijkbaar zijn met, respectievelijk inpasbaar zijn in, het Nederlandse systeem.

Kunt u al iets zeggen over de effectiviteit van de maatregel rondom de bewijslastverdeling die per 1 januari 2024 is ingevoerd?

De per 1 januari 2024 in werking getreden maatregelen inzake de versterking van de aanpak van dividendstripping zien onder andere op een aanpassing van de bewijslastverdeling. Degene die een beroep doet op een tegemoetkoming in de dividendbelasting, bijvoorbeeld een teruggaaf, dient niet alleen de feiten te stellen, maar bij betwisting door de inspecteur ook aannemelijk te maken dat hij of zij aanspraak kan maken op een dergelijke tegemoetkoming. De verwachting is dat de inspecteur door de voorgestelde wijziging in de bewijslastverdeling eerder kan beschikken over de bewijsrechtelijk relevante informatie en documentatie van transacties met aandelen en eventuele daarmee verband houdende derivaten. Met de per 1 januari 2024 in werking getreden nieuwe maatregel rondom de bewijslastverdeling is nog geen praktijkervaring opgedaan.

De leden van de VVD-fractie vragen of de Staatssecretaris ten aanzien van de aanpak van constructies een overzicht kan geven van alle maatregelen die in de afgelopen 10 jaar zijn genomen om de aanpak van belastingontwijking te intensiveren.

Kan het resultaat van deze inzet worden gekwantificeerd? Hoe verhoudt Nederland zich in dezen met de landen om ons heen?

Tabel 1 biedt een overzicht van maatregelen tegen (internationale) belastingontwijking en voor een evenwichtigere heffing van multinationals in de afgelopen tien jaren. In totaal heeft Nederland voor € 5,5 miljard aan maatregelen genomen tegen belastingontwijking. Een belangrijk deel van dit bedrag komt van de earningsstrippingmaatregel. Deze maatregel heeft Nederlands aanmerkelijk strenger geïmplementeerd dan andere landen om ons heen. Nederland draagt daarmee zijn deel bij aan de aanpak van belastingontwijking in verhouding met andere landen.

Tabel 1

	Maatregel	Jaar	€ mln ¹
1	Het 23-ontwikkelingslandenproject en de Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2020	2013–heden	–

⁴⁰ Zie Kamerstukken II 2023/24, 36 418, nr. 120, p. 2; Handelingen II 2023/24, nr. 17, item 8, p. 46; Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 999.

	Maatregel	Jaar	€ mln¹
2	Aanvullende documentatieverplichtingen (o.a. country-by-country rapport)	2016	–
3	Introductie algemene anti-misbruikregeling met oog op voordelen moeder-dochterrichtlijn & mismatchbepaling	2016	10
4	Uitwisseling van rulings (DAC3)	2017	–
5	Introductie begrip «samenwerkende groep» t.b.v. renteaftrekbeperkingen	2017	167
6	Aanscherping toelatingseisen innovatiebox	2017	148
7	Aanpassing Transfer Pricing Guidelines (o.a. voor immateriële activa)	2017	–
8	Verhoging effectief tarief innovatiebox van 5% naar 7%	2018	124
9	Spoedreparatie fiscale-eenheidsregime	2018	0
10	Inhoudingsplicht dividendbelasting houdstercoöperaties	2018	0
11	Beperking afschrijvingsmogelijkheden onroerend goed in eigen gebruik	2019	200
12	Anti-misbruikbepalingen in belastingverdragen via het Multilateraal Instrument (MLI)	2019	–
13	Eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD1): earningsstrippingmaatregel (generieke renteaftrekbeperking)	2019	1.815
14	Eerste EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD1): aanvullende CFC-maatregel	2019	0
15	Nationale lijst met laagbelastende staten en niet-coöperatieve rechtsgebieden voor belastingdoeleinden	2019	–
16	Beperking voorwaartse verliesverrekeningstermijn	2019	100
17	Vernieuwde rulingpraktijk	2019	–
18	Openbaarmaking vergrijpboetes	2020	–
19	Minimumkapitaalregel voor financiële sector	2020	295
20	Tweede EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD2)	2020	0
21	Invoering van UBO-register	2020	–
22	Aanscherping minimumkapitaalregel voor financiële sector	2021	130
23	Verhoging effectief tarief innovatiebox van 7% naar 9%	2021	146
24	Conditionele bronbelasting op renten en royalty's naar laagbelastende jurisdicties en in misbruiksituaties	2021	0
25	Aanscherping specifieke renteaftrekbeperking gericht tegen winstdrainage (artikel 10a Wet Vpb)	2021	125
26	Beperking liquidatie- en stakingsverliesregeling	2021	242
27	Meldingsplicht grensoverschrijdende constructies (DAC6)	2021	–

	Maatregel	Jaar	€ mln ¹
28	Tegengaan mismatches bij toepassing zakelijkheidsbeginsel	2022	231
29	Belastingplichtmaatregel uit de tweede EU-richtlijn antibelastingontwijking (ATAD2)	2022	0
30	Aanscherping aftrekpercentage earningsstripping-maatregel van 30% naar 20% van het bruto bedrijfsresultaat	2022	735
31	Beperking van verliesverrekening in de vennootschapsbelasting	2022	560
32	Uitwisselen fiscale informatie digitale platformen (DAC7)	2023	–
33	Conditionele bronbelasting ook op dividendstromen naar laagbelastende jurisdicties en in misbruiksituaties	2024	0
34	Versterking aanpak dividendstripping	2024	0
35	Wet minimumbelasting 2024	2024	466

¹ Deze kolom geeft het geraamde structurele budgettaire effect weer in miljoenen euro's. Een positief bedrag betekent een budgettaire opbrengst. Een 0 betekent dat de maatregel geen budgettair effect heeft voor Nederland, maar dat de maatregel preventief is of dat de opbrengst vooral in het buitenland valt. Een liggend streepje betekent dat de maatregel geen direct effect heeft op de belastbare grondslag. Bijvoorbeeld als de maatregel ten doel heeft om de informatiepositie van de Belastingdienst te versterken.

Wat zijn de meest recente cijfers voor het verloop van financiële stromen vanuit Nederland naar laagbelastende jurisdicties?

De leden van de fractie van de VVD vragen wat de meest recente cijfers zijn voor het verloop van financiële stromen vanuit Nederland naar laagbelastende jurisdicties. In de monitoringbrief van oktober 2023 is een overzicht gegeven tot en met het jaar 2022.⁴¹ Daaruit bleek dat de geconstateerde daling van de stromen sinds 2019 zich bestendigd had in 2022 (van € 38,5 miljard in 2019 naar € 6 miljard in 2022). Een update van deze bedragen volgt dit najaar en zal gerapporteerd worden in de volgende monitoringbrief.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de beantwoording van de verschillende schriftelijke vragen omtrent belastingconstructies. Deze leden hebben enkele vragen.

De leden van de D66-fractie vinden het cruciaal dat iedereen eerlijk belasting betaalt, zowel bedrijven als individuen. De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen. Het is dus zeer onwenselijk als sterk winstgevendende bedrijven of zeer vermogende individuen tegen de geest van de wet in belasting ontwijken of ontduiken. De leden van de D66-fractie zijn blij met de stappen die er de afgelopen jaren gezet zijn op deze dossiers. Deze leden zien dat als een goed begin, maar niet het eindpunt. Het is daarom de hoop van deze leden dat dit beleid wordt voortgezet en uitgebouwd. De leden van de D66-fractie zijn benieuwd naar de visie van de Staatssecretaris hierop en hoe de Staatssecretaris dit denkt te gaan bewerkstelligen.

⁴¹ Kamerstukken II, 2023–2024, 25 087, nr. 320

Belastingontduiking is verboden. Bij belastingontduiking verhuult iemand bijvoorbeeld inkomsten of vermogen voor de Belastingdienst. Het spreekt voor zich dat het kabinet belastingontduiking zal blijven aanpakken. Door belastingontduiking loopt de schatkist in de eerste plaats belastinginkomsten mis waar mensen die wél netjes belasting betalen voor opdraaien. Als niet iedereen zijn aandeel betaalt, beschadigt belastingontduiking bovendien het vertrouwen in het belastingstelsel. Belastingontduiking ondermijnt zo ook het rechtvaardigheidsgevoel en de belastingmoraal.

Belastingontwijking is ook onwenselijk. Bij belastingontwijking gaat het doorgaans om structuren of transacties die legaal zijn, maar die (mede) gericht zijn op het verkrijgen van een belastingvoordeel, terwijl dit belastingvoordeel niet beoogd is door de wetgever. Belastingontwijking kan eenzelfde eroderende werking hebben op het vertrouwen in eerlijke belastingheffing. Het kabinet zal daarom de aanpak van belastingontwijking en -ontduiking voortzetten. In navolging van internationale afspraken over het belasten van multinationale ondernemingen is Nederland is voorstander van het verkennen of in internationaal en EU-verband afspraken gemaakt kunnen worden over het belasten van zeer vermogende personen. Zoals hiervoor is benoemd zijn internationale belastingstelsels zijn op het gebied van de inkomstenbelasting, vermogensbelasting en schenk- en erfbelasting niet goed op elkaar afgestemd waardoor met name vermogende personen – vergelijkbaar met multinationale ondernemingen – in staat om hun belastingdruk wereldwijd te optimaliseren. Mondiale en Europese samenwerking dat inzet op een gelijk speelveld op het gebied van de belastingheffing van zeer vermogende personen kan fiscale concurrentie en wereldwijde erosie van de belastinggrondslag en verlies van belastingopbrengsten tegengaan.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van de antwoorden van de Staatssecretaris op vragen van het lid Stultiens (GL-PvdA) over de vermeende belastingontwijking van «de rijkste vrouw van Nederland» en hebben over deze set schriftelijke vragen en antwoorden nog enkele vragen.

In antwoord op vraag 8 schrijft de Staatssecretaris het volgende: «Er is op dit moment geen overzicht beschikbaar in hoeverre de beschreven route wordt gebruikt. Dit zou een complexe analyse vragen van ofwel gegevens van de Kamer van Koophandel dan wel van de aangiften vennootschapsbelasting over de jaren tot en met 2023, die op zijn vroegst in 2026 beschikbaar zijn. Maar ook dan blijft het de vraag of een volledig beeld op macroniveau gegeven kan worden gezien de complexiteit van de beschreven route in het artikel. De Belastingdienst houdt terugbetalingen van kapitaal niet bij, omdat een terugbetaling van kapitaal als zodanig niet kan worden aangemerkt als belastingontwijking.»

Kan de Staatssecretaris verder verduidelijken waarom aangiften pas enkele jaren later beschikbaar zouden zijn? Vanwaar deze vertraging?

Standaard moeten vennootschapsbelastingplichtigen binnen 5 maanden na het einde van het boekjaar hun aangiften indienen. Het is echter mogelijk om uitstel te vragen. Bij een verzoek tot uitstel wordt standaard uitstel van 5 maanden verleend, maar bij een met redenen omkleed verzoek kan dit uitstel verlengd worden. Ook geldt de belastingconsulentenregeling. Dan kan uitstel verleend worden tot 30 april van het daaropvolgende jaar. De consulent kan dan gespreid over het jaar aangiften indienen waarbij hij zich aan een inleverschema moet houden. Als extra uitstel nodig is dan kan dit ook verleend worden mits dit goed gemotiveerd wordt. Verder kunnen ook grote bedrijven in aanmerking komen

voor uitstel omdat het gaat om complexe aangiften en zij, vooraf aan het indienen van de aangifte, bijvoorbeeld in het kader van horizontaal toezicht, eerst kunnen overleggen over de ingenomen posities in de aangifte. Omdat juist deze grote bedrijven zeer relevant zijn voor inzicht in de totale grondslag van de vennootschapsbelasting, kan pas over de grondslag in de vennootschapsbelasting in 2023 op zijn vroegst in 2026 inzicht gegeven worden.